

Nro. 6.

A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Indult Bétsből, Pénteken Julius 20 - ik napján
1804-ik esztendőben.*

Magyar Ország.

A' Bihar Vármegyei Nemesség, eddig tett
fok jótéteményei által szerzett érdemét nem szűnik
meg, még most is nevelni, és gyarapítani: elég
bizonyosága ennek, azon emberi jószívüségéből szár-
mazott ajándék, mellyet a' Váradon lévő Örökka-
tonaságnak hónaponként ajánlott a' tisztelt Ne-
messég, és az az atyai gondoskodás, mellyel a'
Vármegye' két Nagy Erdemű Vice - Elpánnyai, Tek.
Beöthy László és Kazintzy Ferentz
Urak, a' Vármegye' több Nemes Rendjeivel együtt,
a' Báró Aussenberg Regimentjéhez viseltettek en-
nek a' Lógerbe való elindulásakor, midôn t. i. az
egész Katonaságnak, és a' Tiszteknek mindenféle

segedelmet nyújtottak, és alájok ingyen forspontot rendeltek, de még ezenkívül találkoztak sok más magános nemes érzésű Hazafiak is, kik jótéteményeik 's adakozások által magokat különösen megkülönböztették, a' kiknek nemes lelküségéről szólnak egyebek között a' következő két tudósítások: —

D e b r e t z e n b ől Jun. 27 kén. Cs. K. Arany Kultsos, és Arany Sarkantyús Vitéz Méltóságos Kis Rhédei Rhédei Lajos Ur, ki már Nemes szívűségét, és Hazája eránt való szeretetét, jó tétéményei által sok ízben meg bizonyította, most ismét egy új példáját adta Nagy Lelkűségének, t. i. éppen akkor utazván keresztül városunkon az említett Méltóság, mikor itt a' Hohenzollern vasas Regementjének mufrája tartatott ezen Regementnek: ugyanoly ajánlást tett, mint a' B. Aussenberg Regementjének; hogy, míg a' Lóger tart, ezen Regementből is minden legény naponként egy egy meszely lisztet kapjon élelme könnyebbítésére.

N. V á r a d r ó l Julius 2-kán. Ml.gos Borosjenői T i s z a L á s z l ó Ur, tekintvén a' mostani drágaságokat a' lovaknak, a' leg illendőbb és óltóbb áron ajánlott, a' B. Melás dragonyos Regementjebéli Tiszt Uraknak lovakat, mellyeket még magok tettések szerént is válogathattak ki. Ezenkívül a' Pesten tartandó Lóger ideje alatt, a' Százamestereknek 3, a' Káplároknak 2, és minden köz legénynak 1 Garast rendelt naponként segélésekre; melyért háládatosan meg esméri az egész Regement eránta való szeretetét, és nemes szívűségből izármazott jótéteményét, 's egy ily Nemes Joltévője eránt való háládatosságát nyilvánosságosan kijelenteni, 's jótéteményeit meg köszönni köteleltségének tartya.

Hasonló Nemes érzésű jóltévedőjét esméri meg a' Regement, a' Belényesi Sz. Ekklesia' Lelki Pásztorában Tisztelatos Csák Ferentz Urban, a' ki nem csak a' hogy a' maga elztendei mintegy csak 300 forintnyi jövedelmének felét a' szükségét szenvedők között minden vallásbéli külömbségre való tekintet nélkül ki osztotta, hanem még ezen nevezett Regement 2-ik Svadronnyában, a' Strázsamestertől fogva le felé minden legénynek egy itze bort, és font húst adatott.

R i m a s z o m b a t b ó l Junius 20-ik napján. Ezen Tek. Gömör Kis Hont törvényellen egyesült Vármegye egyik érdemes Seborvosának, úgymint, Titt. M a r i a n t s e k G o t t f r i d Urnak azon fadaradhatatlan szorgalmatosságát, mellyet a' tehén himlőnek bé oltásában 's annak kiterjesztésében mutatott a' Tek. Statusoknak, és a' Fels. Királyi Helytartó Tanátsnak ajánlásokra, a' Tek. Vármegye ithoni Kasztájából 100 Rh. forintokkal méltoztatott Ő Csász. Kir. Felsége néminémüképen megjutalmaztatni, a' melly tárgyról ki adott kegyelmes parantsolat, ezen Tek. Vármegyének ezen hólnap 7-ik napján tartott közönséges gyűllésében olvastatott fel.

N a g y B r i t a n n i a.

L o n d o n, Jun. 26 kén. — Hogy Minister Pitt, az Angliai katonaságot illető változtozások eránt tétetett projektomával az Alsó Házban, igen heves vetélkedések után győzedelmeskedett legyen, már elő adtuk. Most már a' Felső Házban folynak ugyan ezen tárgy felett nem kisebb hevesléggel a' tanátskozások. Tegnap estvére az ezen Házhoz tartozó Lordok minnyájan ölszke hivattattak vala,

a' lévén a' kérdés, hogy a' projektomot felkölles-
sen. é másod versben olvasni.

Gróf Camden a' projektom mellett fogván,
hosszas és fontos beszéd által javasolta annak
felolvasztását. — Gróf Caenarvon és Fitzwilliam
pedig ellene lévén, úgy irták azt le, miat a' mely
az Ország' szabadságával fenn nem állhatna, és
külömben is a' feltett tzielnek elérésére sem lenne
alkalmatos.

A' Király' egygyik fia a' Clarencei Her-
tzege, hasonló okokat hordott elő a' projektom el-
len: magát azonban a' Ministert 's az ő érdemeit
különösen magasztalta. — (Némelyek azt hírtették
vala el, hogy a' Király, a' Wallisi Hertzegeen kí-
vül minden fiaihoz olyan levelet irt volna ezen
alkalmatossággal, hogy a' Parlamentomból ki nem
maradjanak, és a' Pitt projektomának fogják párt-
ját. Ez a' hír tehát, a' szerént, a' mint a' Claren-
cei Hertzege a' Parlamentomban beszélt, nem va-
la igaz.)

A' projektom ellen beszéltének továbbá,
Lord Spencer, Lord Hobart, Lord Suffolk, 's má-
sok. Lord Moira azt mütogatta, hogy, ha szin-
tén nem ellenkezik is ez a' projektom a' Kon-
stitutióval, leg alább nem érhetni el általa a'
feltett tziel. — Hasonló hangon beszélt Her-
tzege Richmond, a' Frantzia ország és Anglia kö-
zött találtató hasonlatosságot terjesztvén szem' elei-
be. Ki botsátkozott a' Bonapárte katonai talen-
tomainak igen eleven szinekkal való lerajzolására,
és tsudálkozást érdemlő vóltára is.

Lord Limmericknek nem tettvén az efféle nem
ide tartozó kibotsátkozás, nagy megindulását nyi-
latkozttatta azért, mellyre nézve Richmond Her-

ezeg azzal mentette magát, hogy Lord Limerick nem úgy értette legyen az ő szavait, mint ő. — Lord Mulgrave és Carnarvon között a' vetélkedésnél sokkal többre, úgy mint valóságos szóbeli veszekedésre kerülvén a' dolog, más Lordoknak kellett az ő letsendesítettésekre felkelni, a' kik szerentsé- sen ölsze békéltették őket.

Különösen pártját fogták a' Minister' projek- tomának, Lord Melville, és Lord Westmoreland. — Ezek után Lord Grenville próbálta a' projek- tom mellett felhordatott okokat, még erősebb el- lenző okok által gyengíteni. — Végezetre éjféli két óratályban voksolás' alábotsáttatván a' dolog, a' Minister mellett 154, ellene 69 voksok gyültek ölsze. — Nem soká ezen Házban is fel fog har- madik versben olvasztatni a' projektom, 'skétked- ni sem lehet, hogy ekkór is, és végképpen meg ne erőssítették.

Frantzia Birodalom.

A' Jul. 1-ső napján költ Moniteurben olvas- suk egyebek között szórol szóra azon Jelentését 18-dik Lajos Frantzia Királynak, a' melyet, mint közelébről említettük, a' Bonaparte Familia Csá- szársága ellen, az Europai Hatalmasságokhoz inté- zett, ilyen fellyülírás alatt: A' Lillei Gróf Proteftatziója; költ Varschauban, Jun. 6-kán, 1804 ben. — „Midön Bonaparte (ilyen szavakból áll maga a' Proteftatzió) a' Császári ti- tulust felvette, és azt önnön Familiájában örökös- sé tenni akarta, petsétet ütött törvéntelen uralko- dására (usurpatióira). Ez az újj revolutzió, a' melyben eleitől fogva mindenek semmik vóltak, kétség kívül meg nem gyengitheti az én jusomat,

Minden Fő Uralkodóknak, a' kiknek jussok úgy meg sértetett mint az enyim, és a' kiknek uralkodószékeik a' Párisi Szenátus veszedelmes principiumai által minnyájan egy formálog megmozgattott, számot tartozván magamviseletéről adni; hasonló számadással tartozván Frantzia országnak, Familiámnak, és önnön betsületemnek: úgy itélek, hogy a' köz ügyet árulnám el, ha ezen alkalmatossággal halgatnék. Errenézve kinyilatkoztatom (egyszersmind a' Frantzia Országban ezen revoluzió alatt történt minden változások ellen tett protestatziómat megújítván), hogy én a' helyett, hogy azon Császárságot megesmérném, a' mellyet Bonaparte magának egy olly Gyűlés által adatott, a' mellynek magának sem törvényes a' létele, sőt inkább ezen titulus és minden azt követhető Akták ellen, protestálok."

Páris, Jul. 3 kán. — A' Gen. Moreau' felesége, minden drága portékait és Váltóleveleit (Wexleit) magához vette, és úgy utazott, néhány tselédjeivel és a' kis fiával egyetemben, mostan a' másodikkal lévén igen terhes állapotban, a' férje után a' Spanyol határ felé, a' hol e' várja. Jólzásaik gondviselőjévé, a' Tribúnus Moreau neveztetett ki. Hogy azonközben ez a' nagy hírű nevű szerentsétlen familia mostanság Amerikát oda hagyván, Európába vissza jöjjön, nem remélhetni: ha tsak előre el nem láttatható rendkívül való környülállások vissza nem hívják. A' következő levélből is ezt lehet ki hozni: — „

„Gen. Moreau (úgymond) az ő elindulásának napja előtt egy Törvényes Irást készítettett és erősített-meg annak módja szerént, a' felesége és anyós-a' számokra, a' felől, hogy ezek, vagy pedig a'

feléségének jelennemléteben tsak az anyóssa is, az ő Frantzia országban lévő minden jószágait eladhassák. Az özfizeesküvésnek részesei, a' processusra kívántatott költséget is, a' melly 500 ezer Livránál többre telik, meg fizetni tartoznak, még pedig olyan módon, hogy a' mi egygyiktől ki nem telik, a' másik fizesse, ezt is nagy részint a' Moreau familia kéntelenítettik lefizeni. Beszéllik, hanem e' még tsak beszéd, hogy az ő Grosbois névű jószágához tartozó kastélyt és kertet, a' hol el fogattatásának előtte kedves nyugodalomban élt, Lajos eő Császári Hertzegsége fogná megvenni.

A' Moreau' megítéltetésében ezt a' nevezetett jegyzik meg: A' 12 Bírák három részre osztottak; négyen az ő meg ölettetésére, négyen szabadon való botsáttatására, négyen pedig 2 eszteni fogóságban való tartódására voksólván. Végetre ezen utólsoknak állott meg a' vélekedések. — Egy magános ember felől nem hallott és nem olvasott az ember mostanság annyi féle okoskodást mint Gen. Moreauról: hanem nagy vizsgálására szolgálhat néki az is egyebek között, hogy az ellene kijött irásokon, telyességgel nem kapott a' közönség, és nagy részint a' könyves boltokban maradtak. — Német országban is jöttek ki felölle fontos jegyzések. Más alkalmatossággal mi is elő fogunk vagy kettőt hozni közzülek.

Páris Jul. 7 kén. Julius' 24-két, u. m. a' Bastilla' megvétettetésének innepét, minthogy szombaton esne, az azt követő vasárnapra tétette által az Országglószék.

Hónap, vasárnap, nagy pompázások lesznek Párisban. A' Császár fényes audentziát fog a'

Thuillera' palotában adni azoknak az idegen Követeknek és Ministereknek, a' kikhez már az ő Udvaraiktól az új Követi Levél megérkezett. Ezeket meg fogja közelebről nevezni a' Moniteur.

Jaubert úr (így szól ugyan ez a' Moniteur) vissza érkezett Konstantinápolyból, a' hova a' Császártól (még mint Első Konzultól) küldetett vala. A' Duna torkánál hajóra ülven, ezen folytatta útját felfelé, mnithogy a' Romeliai apró Baschákn nyughatatlankodásaik miatt, a' kik ennek vidékeit igen félelmeisé tették, az egyenes útan jöni nem tartotta tanácsosnak. Ugy látszik, hogy már most hathatós eszközökhöz nyúlt a' Porta, hogy ezen szüntelen való lármáknak eleit vegye, a' mellyek felől azt tartják, hogy némely más Európai nemzeteknek sűgallása által gerjesztödnének.

A' Moniteur' adta ki a' következő levelet is: —

„Konstantinápoly, Május' 30 kán. A' mi tartományainkban naponként nevedik az útszó és egyremásra ügyelő (observator) ifjú Oroszok' száma. Azok közülök, a' kik itt a' fő városban tartózkodnak, nem titkon beszélik azt is, hogy ők úgy nézik a' mi országunkat, mint rájuk jutandót. Az ő fegyveres seregeiknek Armeniában és Georgiában nyert győzedelmeket, nagy dicséretekkel magasztalják. Ugy mutatják a' környülállások, hogy Derbent ismét az ő kezekre jutott volna, és hogy Erivant is, a' melly egy azon nevű tartománynak a' fő városa, elfoglalták legyen. E' szerént úgy látjuk, hogy ezen Hatalmasság azon időben, hogy az Asiai Török tartományoknak Napkeleti szélein hadat visel, ugyan akkor Korfu' Protektorának hirdetteti a' Portának nem kitsiny kárával magát,

és új fegyveres seregeket szállit oda, holott azok éppen szükség felett valók egy oly országban, a' melly kevesebbé népes, hogy sem a' tsendeffégnek fenntartására idegen fegyveres erő kívántatna oda, és hogy népessége által valamelyik Európai Hatalmasságnak nyughatatlanságot okozhatna."

O r o f z B i r o d a l o m.

Azon újságlevelék, mellyek azt irták vala, hogy a' Császári Nagy Hertzegasszony Maria Paulowna, és a' Weimari Ösőkös Herteg között való lakadalmi czeremonia Jul. 1-ső napjára lett volna határoztatva, azt irták most, hogy nem az 1 ső, hanem 31 dik napjára van ugyan azon hónapnak, rendeltetve.

A' következő, Petereburgi levél nem olyan szemügygyel tekinti az Orosz Birodalom intézeteit, mint a' Monsieur a' mingyár előhozott Konstantzinpolyi levél szerént tekinti: — „A' mi politikai állapotunk, a' tengeri háborut folytató Hatalmasságokra nézve, most is tsak az, a' melly egy idő óta volt. A' mi Udvarunk mind ez ideig tartja a' szoross neutralitást. Hogy azonközben azt a' tekintetet, a' mellyel a' mi Birodalmunk a' több Hatalmasságok között a' maga erejére nézve bír, megtarthassuk, olyan módon szállittattak fegyveres seregeink bizonyos pontokra, hogy, ha mi megszűre lenni lattatnak is némely pontoktól, a' mellyek felől talám ellenséges történeteket gyanithatnánk, tsakugyan semmi hátramaradást ne kelleffen a' nagy távolság miatt szenvednünk. Még sem az egygyik sem a' másik hadakozó Hatalmasság' részére nem bajlik az Országglószékünk: 's ha bár feltehetjük is azt az Anglus új Ministerről Pittről, hogy az Európai Udvaroknál nagyobb mozdulásokat fogten-

ni, mint az előtte való Minister tett: tsakugyan igaz e' hogy még eddig a' mi Státusainkban semmi a' féle készületek nem szemléltetnek, a' mellyekből hadakozást lehetne jövendőlni. Nem is nézheti az Europai mozgásokat egy Státus is tsendesebben mint a' miénk. A' tsatározó mezőtől mezszíre távozva, és Napkeletre, Nyúgotra és Délre batorságos határok között lévén, leg szerentséesebb töreke- déseit vetélkedő és hadakozó Hatalmasságok között való közbenjaroskodás, és a' békéltetés munkájá- ban, nyilatkoztathatja, 's nyilatkoztatja is."

* * *

Mikor kelleffék magát leg alkalmatossabban a' Ge-
orgikonban nevelt gazdaságbéli Tisztekért
jelenteni?

Méltóságos Gróf Tólnai Fesztets György ál-
tal Keszthelyen fel állitatott gazdaságbéli Oskolá-
nak vagy a' Georgikonnak Elöljáróinál gyakortább
jelentik magokat olly Földes Uraságok, kik ezen
Oskolában nevelt ifiakból kívánnak magoknak gaz-
daságbéli Tiszteket. Valamint tehát a' múlt ez-
tendőkbén különös Örömnökre szolgált, hogy nem
tsak azon Méltóságoknak, kik a' Georgikon mel-
lett tulajdon Stipendiatus Praktikánsokat tartanak,
hanem más Földes-Uraknak is Nevendékjeink kö-
zül, kik a' gazdaságbéli tudományt, az avval egy-
gyütt járó esméretekkel, a' Georgikon nevendék-
jeiből magoknak gazdaságbéli Tiszteket kívánnak,
most is tudtokra adjuk, hogy méltóztassák mago-
kat a' reánk következő Julius, és Augustus hóna-
pokban az alól irt Tíztségnél jelenteni, 's egy-
szersmind azon feltételeket, mellyek alatt az em-
litett gazdaságbéli Tiszteket elfogadni szándékoz-
nak, velünk közleni; minthogy Augustus hónap

végével a' tudománybéli Cursusunk mindenkor végzödvén, a' nevezett hónapok, a' legalkalmasabb idököz a' Georgikonból esztendönként ki-kerülő gazdaságbéli Tisztek eránt való tudakozásokra. Mi a' vett jelentésekre mindenkor késedelem nélkül a' legnagyobb készséggel fogunk felelni. Költ Keszthelyen Junius 26 kán 1804.

Mélt. Gróf Tolnai Festetics György,
Keszthelyi Georgikonjának Tisztsége.

T u d o m á n y o s D o l g o k.

Egy új és a' maga nemében legelső Munka készítettik itt Magyar Nyelven, mellynek kiadóitellyes igyekezeteket arra fordították, hogy az mind belső betsére és tárgyára, mind a' Nyelvnek eredeti tisztaságára nézve megérdemelje a' hasznos jót betsülni tudó Magyar Nemzet figyelmetességét. Ez, a' Természeti Históriaának Három Országá, Tudomány rendben előadva és rézre metszett 's kifestett képekkel megrakva.

A' Munka mivoltáról, tulajdonságairól és tzeljáról, és arról is, hogy mi móddal kívánnyák ezt kiadói a' két Magyar Hazában könnyen megszerezhetővé tenni, a' következő Tudósítás bővebben szól:

T u d ó s í t á s.

A' Természeti Históriaának hasznait, főképpen pedig a' mi Magyar Hazánkban ezen Tudomány elterjedésének szükséges voltát, szükségtelen volna, hosszas beszéddel megmutogatni; főképpen, mondjuk, a' Magyar Hazában, a' melly kereskedésbéli jövedelmeit nem kézi mivekből 's Fábrikáiból; hanem egyedül Terméseiből veszi, 's azt csak ennek bővítése, megválogatása, és javí-

tás a által nevelheti. Ha már erre, a' Gazdaság Tudománya és nem a' kéntelenség, nem a' környülállások 's többnyire tulajdon tapasztalások után való tapogatások által vezéreltetnének 's taníttatnának a' Gazdák; úgy várhatnánk mind azokat a' jókat Hazánkra, a' mellyek a' jó Gazdaság után, az önként következő kereskedés lábra állásából és idővel virágzásából is egy Országra háruhatnak. — A' Gazdaságtudásnak lelke a' Természeti dolgok voltaképpen való esmérete, mellyre a' Természeti História vezérel.

Ez a' Tudomány tehát az, melly ha a' Hazánkbeli Oskolákban, a' végre jól ki dólgozott könyvek szerént taníttatván közönségesé lehetne; bizonyára, kevés idő múlva a' köz nép gazdaságában is szembetűnő haszonnal mutogatná jóltévő következeit.

De már itt azt kellene előadni: melly előre képzelhetetlen hathatós ereje légyen a' Természeti Dolgok vizsgálásának és esméretének a' gyermekek és ifiak elméjének formálásában, annak azok nemes és hasznos tselekedetek tzeljaira eleve való elkészítésében, ha tudniillik a' Természeti Dolgok Tudománya úgy taníttatik, a' mint azt a' Dolgok elrendeltetése és a' tanítás tzelja kívánnyák: (*) de, tudva van előttünk, egy részről az,

*) Mert mi Természeti História tanításának nem gondóljuk azt, mikor a' gyermek előtt mese formában elmondják, hogy millyen nagy állatt az Elefánt, millyen erős, hogy meg lehet szelidíteni, 's millyen tanítható tehetséggel bír 's erre még egy két jeles történetet is beszél-

hogy e' felől a' Tanításban és nevelésben foglalatostkodó Hazafiak, eléggé meg vagynak győződve; más felől pedig igaz az is, hogy ezen tárgy felől árkusokat kellene bétöltenünk, ha a' felvett dolognak érdemét vóltaképpen kifejtegetve akar-nánk előadni. Ezt tehát elmellőzvé, elégnék tar-tyuk, ha ezen minden szüléket Nevelőket és Taní-tokat közéről illető kérdésre megelegítő feleletet adhatunk,

„Mi módon kellene olyan Oskolai könyvets-
 „kéket készíteni, vagy készíttetni, mellyek szerént
 „a' Természeti História az Oskolákban haszonnal
 „taníttathatnék, és ez a' Tudomány, legalább a'
 „mennyiben a' Gazdaság tudományával 's ennél
 „fogva a' Gazdaskodással szoros egybeköttetésben
 „van, míg a' földmivelő köznép között is közön-
 „ségesse lehetne? “

Az az igen fontos kérdés régtől fogva előt-
 tünk lévén, sok meghányásvetés után, ilyen fele-
 lettel tétetik közönségesse általunk, 's csak akkor
 már, midőn a' Feleletben adott javallásnak, hogy
 mit kellene tselekedni, már a' bételyesíté-
 sén is nagy részént általástünk. A Felelet sum-
 mája ide ment ki. — A' Természethárom Orszá-
 gának Tudományrendjét és az arra bévezető rö-
 vid esmérteket kellene legelsőben a' hozzátarto-
 zó Mesterfzókka, az Országok seregeinek, Rend-
 jeinek, Tsapatjainak helyes Magyar elnevezéseivel

nek elő, mellyek jeles tulajdonságait bizonyít-
 jak: sőt azt jegyezzük meg: hogy az ilyen
 tanításból koránt sem ígerhet senki igen érez-
 hető hasznót a' Gazdaság tudományára nézve,

egygyütt jól kidolgozni; az Állatok, Plánták, 's Ásványok már szokásban lévő neveit öszve szedni, a' még Magyar név nélkül valóakra illendő nevet adni; és ekkor osztán, minden legalább nevezetes, hasznos, káros. lakosát a' Természet három Országának bőven le kellene írni, u. m. formájára, természetére, tulajdonságaira, hasznaira, kárára nézve, 's minden leíráshoz legjobb metszések szerint kellene képeket készíttetni, és azokat kifeltetni. Ez a' Munka mintegy Tárháza lenne a' Természeti Dolgoknak; mellyből lehetne azután az Oskolák számára apróbb könyvetskéket készíteni. — E' mellett telyes igyekezetünk lévén az is, hogy olyan módot találjunk fel, melly szerint, ezt a' Nagy költséggel egybekötött Munkát igen illendő sőt szembetünő oltsó árron is adhasuk; úgy gondoltuk hogy ezt a' Tanítók is könnyen megszerezhetnék magoknak, 's tanításokat e' szerint fogamatósabban intézhetnék.

Hogy tehát Hazánkfiainak illy szembetünő hasznával egybe kötött igyekezetünket annál bizonyosabb módon elérhesük és hogy midőn nagy fáradtsággal járó Munkánkkal csak közhasznót akarunk elérni, teméntelen költségünket hijjába el ne vesszejtsük; ímé a' következő módon dolgoztuk ki a' Természeti História Munkánkat és kiadása Módját, a' Prenumeratio vagy Előfizetés útját minden képpen elakarván kerülni

A' jól eltalált természeti tárgyak Állatok, Plánták 's a' t. képeire és a' melléjek ragasztott kétféle u. m. Német és Frantzia nyelven való Magyarázatra nézve, (melly két nyelvet a' Magyar Nyelven való kiadásban is megtartuk, az alább előadandó módon,) választottuk a' következő tzi.

mű Munkát, mellynek eredeti kiadása egész Német Országban igen nagy betsben van.

„Bilderbuch zum Nutzen und Vergnügen der Jugend, enthaltend eine angenehme Sammlung von Thieren, Pflanzen, Blumen, Früchten, Mineralien, Trachten und allerhand andern unterrichtenden Gegenständen aus dem Reiche der Natur, der Künste und Wissenschaften; alle nach den besten Originalen gewählt, gestochen, und mit einer kurzen wissenschaftlichen und den Verstandeskräften der Jugend angemessenen Erklärung begleitet. Zusammengetragen von F. J. Bertuch. Herzogl. S. Weimar. Legat. Rath; der Röm. Kaiserl. Akademie der Naturforscher, der Königl. Preuss. Akademie der Künste, der mechan. Wissensch. zu Berlin, der Chur-Maynzer Akademie nützl. Wissenschaft. zu Erfurt, der freyen ökonomischen Gesellschaft zu St. Petersburg, der Leipziger ökonom. Sociät, der naturforschenden Gesellschaft zu Jena, so wie auch der westphälischen naturforschend. Gesellschaft zu Brochhausen Ehren- und ordentlichen, und der Teutschen Gesellschaft zu Newyork correspondirenden Mitgliede.“

más tüzímje ez:

„Portfeuille, Instructif et Amusant pour la Jeunesse, s. a. t.

De mivel ezen Könyvnek a' maga mostani létében leendő Magyar kiadása a' mi tzielunknak éppen meg nem felelne; azt a' mi ebben van mind megtartjuk ugyan de ezen kívül Magyar nyelvünkön a' Három Országokra szükséges Bevezetü Tanításokkal, és ezenkívül minden Tárgynak hofz. szas leírásával még meg annyira neveljük, mivel ez tzielunk szerént szükséges.

(A' folytatása következik.)

* *

A' két Nemes Magyar Hazának böldegulást kíván

A' Sopronyi Magyar Társaság.

Tizennégy elzteendeje már Társaságunk' szü. lettetésének, tizennégy szer ujjította meg a' mindent éltető kikelet a' természetet, miólta Soprony. nak kies bértzei Magyar dallokra vizshangoznak. Az 1790-ik elztendő volt az, mellyben Társasá.

gunk' eredete származott, az, melly a' házi Literatura' leginkább való felderülése miatt minden jó Hazafi előtt másképp' is nevezetes, vólt legelső esztendeje Magyar seregünk felállításának. Azóltától fogva, oh édes öröm! a' hívebb Hazafiak mindenkor szárnyok alá fogadtak bennünket, sok ízben serkentettek ezen igyekezetünk' folytatására. Hát most, midőn nagyobb fénybe akarunk megjelenni, miért ne találkoznának több Pártfogóink? — — Minket legalább édes ketséssel tart a' remény, 's meg is vagyunk győződve, hogy nem fogunk megtsalattatni. Azon munkákat t. i. mellyeket a' Társak, vagy itt lételekben szerettek vagy azóltától fogva is hozzánk küldöttek, mi, mostaniak egybeszedtük, megvizsgáltuk, 's illy' trím alatt: A' Sopronyi Magyar Társaság Próbá-Munkáinak 's engéje, sajtó alá adtuk. — Ezek már most el is készültek, 's alább nevezendő érdeemes Hazánkfiához (a' kik előre is alázatossan kérttetnek) el fognak küldödni, eladás végett. — Ezen első Darab tiz árkusokból áll, — mellynek is árra 36 xr. lesz. —

Találtatni fog pedig,

Sopronyban, T. Rajts Péter Prof. Ur', és a' Társaság' Elölülőjénél.

Bétsben, a' Magy. Kurir Irósnál.

Budán, T. Czinke Ferentz Prof. Urnál.

Po'sonyban, Schváiger András Könyvárosnál.

Győrött, T. Németh László Prof. Urnál.

Debretzenben T. Sárvári Prof. Urnál.

Szebenben (Erdélyben) Hochmeister Márton Könyvnyomtató és írósnál.

Döbrentei Gábor
Titoknak.